

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХVІІІ, БРОЙ 4

СОФИЯ, 1-15 ФЕВРУАРИ 2017 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.synodalpressbg.blogspot.bg

Св. свщмчк Йоан (Помер)

- Житие стр. 6
- Да се помолим за починалите стр. 1-2
- Когато външният ни човек тлее, вътрешният оживява стр. 7
- Духовни наставления стр. 7

Академични новини

- Научна конференция стр. 2-3
- Църковен календар
- Св. свщмчк Харалампий стр. 8

Интервю

- Архимандрит Гервасий:
- Животът ни е кратък, нека бързаеме да правим добро! стр. 4

Амвон

- Срещата между два духа – бѣдния и световния стр. 3
- Добрият отговор Проповед за Неделя Месопустна стр. 5

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

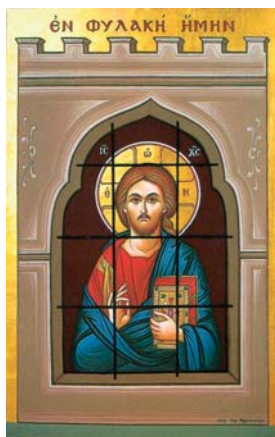
Ден на затворника – Неделя Месопустна

Ангел-спасител за блудните синове

Светията на затворниците*, „ангел-спасител за блудните синове“ – така наричат 85-годишния гръцки архимандрит Гервасий Раптопулос, който в продължение на 40 години неуморно обикаля затворите по цял свят и проповядва Христовото учение сред бедните и изоставените, като носи на мнозина свобода и надежда.

Най-известният православен духовник сред лишените от свобода от цял свят е роден през 1931 г. в с. Емилиано, Гревена, Гърция. Дейността си започва на 5 март 1978 г., Неделя Месопустна, когато чува евангелския текст за Страшния съд, по време на богослужението в катедралния храм на митрополия Серес и Негрита: „... защото гладен бях, и Ми дадохте да ям; жаден бях, и Ме напоихте; странник бях, и Ме прибрахте; гол бях, и Ме облякохте; болен бях, и Ме посетихте; в тъмница бях, и Ме сподихте“ (Мат. 25:35-36). Тези евангелски думи го вдъхновяват и от този момент той усеща Господното благословение и определя своята мисия – да служи на бедните и затворниците. А денят, в който почувства призванието си – Месопустна неделя, става неофициално, а впоследствие и официално **Ден на затворника**.

Подкрепян от Божията благодат, както самият той свидетелства, през десетките години служение пътува от единия край на света до другия, за да се срещне с редица гръцки и чуждестранни престъпници и им пома-

В тъмница бях...

га да осъзнаят и променят начина си на живот. Води огромна кореспонденция с бивши затворници, които му благодарят за придобиването на християнски мироглед, защото получават не само свобода от оковите, но и свободата в Христос.

Гръцкият архимандрит не само духовно обгрижва лишените от свобода, но оказва щедрата финансова помощ на затворниците и техните семейства. Благодарение на усилията му осъдените получават дрехи, обувки, стоматологична и ортопедична грижа, известна финансова помощ, необходима за задоволяване на основни жизненни потребности. Неслучайно го наричат „свещеник на бедните“ или „ангел“, който винаги се отзовава.

През годините на своето слу-

жение досега е посетил затворите в 90 страни и е освободил 15 500 нуждаещи се, като използва 5 милиона евро, събрани от дарители – правителствени организации и физически лица. Близко до гр. Солун, край градчето Касандра изгражда комплекс, където основаното от него православно братство „Св. Ксения“ работи и подпомага милосърдната му дейност.

Работи като редактор на пет периодични издания и е автор на 55 книги.

Заради добротворческата му дейност, с която подпомага хиляди затворници през годините, получава множества отличия.

През 1992 г. е награден от Св. Синод на Еладската църква с диплом, а през 2001 г. с най-голямото отличие на Църквата – Златен кръст със звезда.

Получава: грамота (1996 г.) и медал от Атинската академия (2001 г.); награда от Министерството на здравеопазването и социалните грижи (2001 г.); диплом на Министерството на правосъдието (2006 г.); почетен плакет от митрополия Диметриада (2002 г.) и много други отличия.

За заслуги архимандрит Гервасий е награждаван и от други православни църкви: Полската, Сръбската и Руската, които му връчват почетни грамоти и ордени.

През октомври 2012 г. той е номиниран за Нобелова награда за мир от Норвежката академия.

Интервю с архим. Гервасий четете на стр. 4

ЗАДУШНИЦА

Да се молим за починалите

Смъртта на хора, които са близки и скъпи за нас, е едно от най-трудните изпитания, изпратено ни от Бога през този временен живот. Няма съзи, по-горчиви от съзвисте на една майка за любимото ѝ чедо, което отива в гроба твърде рано. Каква мъка може да се сравни с мъката на вдовици и сираци? Независимо от това, нашият Господ и Спасител се обръща към тези хора, най-нещастните в очите на света, казвайки: „Не плачи“. Св. ап. Павел наставлява тези страдащи души с думите: „Не скърбете“.

Какво означава всичко това? Разбира се, това не означава, че ние трябва да забравим онези скъпи наши близки, които са починали или че трябва да ги изгоним от сърцата си. Не. Ние трябва да ги обичаме след тяхната смърт, така както сме ги обичали и докато са били живи. Обаче не трябва да скърбим прекомерно за тяхната смърт. Смъртта не разделя нас, християните, от общение в любов с нашите близки. Сам Господ ни е дал мно-

го богатни средства, необходими, за да имаме общение с тях. На първо място сред тези средства е молитвата. Молитвата е най-доброто средство за духовно общение сред хората, когото са още живи. Св. апостол Павел умолява вярващите да се молят непрестанно за него, за това Господ да го гари със сила и мощ да проповядва. По същия начин св. ап. Павел се моли за другите – Господ да ги укрепи във вярата и в християнския живот. Няма съмнение, че молитвите на вярващите подкрепили апостола и че неговите молитви укрепяват тях.

Ние намираме невероятен пример за силата и действието на взаимната молитва в Деянията на апостолите. Докато свети Петър е бил в затвора, спящ между двамата пазачи, Църквата непрестанно се е моела за него (Деян. 12:5). Какъв беше резултатът от тази молитва? В същата тази нощ Ангелът Господен се явил в затвора, събудил спящия апостол и го извел вън от затвора.

На стр. 2

Да се молим за починалите

От стр. 1

Силата и действието на молитвата за души на починалите е дори по-голяма от молитвата за живите. Няма по-голямо благо от молитвата и няма по-голяма радост от радостта в Господа, за тези, които са отделени от телата си. Не е справедливо, както някои мислят, да приемем, че нуждите на нашите починали близки са неизвестни за нас. Обаче това не е вярно. Духовните нужди на починалите са същите като духовните нужди на живите. Починалите се нуждаят от: милостта и добротата на Небесния Отец; прошка и опрощаване на греховете; благодатна помощ от Бога в изпълнението на всички добри желания; спокоествие и лекота на сърцето и съвестта. Тези неща са най-важни – и за живите, и за починалите. „Упокой Господи, душето на Твоите починали раби“ – е постоанната молитва и най-доброто намерение на нашата Майка Църква за души на Неините заминали. Ние също трябва да се молим на Господ с това намерение

за упокой на душието на нашите собствени близки.

Възможно е някоя душа да бъде обвързана със земни пристрастия, с житейски грижи, и да не може да се освободи от тях след смъртта. Земни мисли за дома, разни грижи за придобиване на неща, може още да теглят тази душа, да я измъчват, да не ѝ позволяват свободата да се стреми със сърце и душа към Бога. Ние трябва да се молим на Господ да гари мир на такава душа в тихото пристанище на Неговото Царство. Ние трябва да се молим на Господ да унищожи и изгори с огъня на Неговата благодат паметта за земните грижи на душата. Ние трябва да се молим на Господ да срее тази душа с любов и с желание за вечно съкровище, Господ да ѝ даде покой в най-слабката надежда за вечно блаженство...

Може би, след като се е изповядал в часа на смъртта си, някой го е направил твърде бързо, по обркан начин. Тази душа може да е забравила нещо поради смущаващи чувства, и сега скърби над това. Може би този

човек не е имал време да преглужи на Бога истинско покаяние, да се очисти напълно от греховете си чрез съзи на умилението. Може би осъзнаването на неизповядани и неопростени грехове разкъса и изтезаба тази душа. Молеете се за тази душа, която страда. Молеете се, Господ Бог да я утеша със защитата на Неговата неизчерпаема милост. Молеете се тази душа да може да получи, макар и в този късен час, опрощаване на греховете поради искрено разкаяние.

Кой може да изброи всички тези връзки, с които нашата душа може да свърже себе си в този живот и от които може да остане свързана за вечността. Човек би могъл да завижда на ближния си в дълбините на душата си и да се свързва сам по този начин. Друг човек може да се е присмил на недостатъка (греха) на ближния си и да стане, според думите на Господа, достоен за ага. Друг човек може да е излягал и в резултат на това да е станал син на бащата на лъжителя. Ако Ти забелязваш беззаконията, о Господи, Господи, кой ще устои? Ето защо, независимо от това колко свят и праведен може да бъде животът на гаден човек, никой не може да бъде сигурен, че той ще премине в другия свят напълно примирен с Бога. Никой не може да каже, че молитвеното застъпничество на тези близки, които са останали живи, не са необходими за него.

Не беше ли покаянието на св. Ефрем Сирин искрено и дълбоко? Дори той, усецайки, че краят му е близо, молеше братията си: „О, братя, придружавайте ме в горния свят с молитви, псами и милостиня. Поменете ме на четиридесетия ден след смъртта ми. Защото молитвите и милостинята, прабени от живите, помагат на починалите“.

Правенето на милостиня е още едно средство за обшуване с починалите. „Ако имате жела-

ние да почетете починалия, дайте пожертвование за него. Поменете го чрез добри дела, милостиня и панихиди“ (Св. Йоан Златоуст). Изпрати дарове за починалия чрез ръцете на бедните и нещастните. В името на покойния, направете актове на милосърдие от най-доброто от себе си и бъдете уверени, че вашият дар ще бъде приет от Бога. Нашият Господ Иисус Христос ни е уберил, че нашите дарове ще бъдат приети, казвайки: „Долколото сте сторили това на едного от тия Мои най-малки братя, Мене сте го сторили“ (Мат. 25:40). Може ли Той, Който е всемогъщ, да остане в дълг към нас? Ако дадете храна и пиене на гладния и жадния в Негово име, тогава Господ ще изпъли душата на вашия починал ближък със Своята светлина и радост.

Може душата на вашия близък да се срамува пред светите Ангели, поради липса на добри дела и поради жалките си грехове, и той да се крие в тъмните и мрачни дълбочини от лицето на Бога. Облечи голия; умий нозете на уморения; приеми и дай отгих на странника в името на такава душа – и милостивият Господ ще облече тази душа в грехата на Неговата милост, ще я украси в мантията на Неговото оправдание, ще взиме нейната греховна мръсотия в Неговата най-пречиста Кръв...

Може душата на ваш приятел, свързана от греховете, да гние в тъмница, без да вижда Божието лице. Побързайте до някой затвор и успокойте сърцето на страдащ затворник в името на вашия приятел, заминал си от този свят. Господ ще изпрати Своите светли Ангели да утешат душата на вашия бедстващ приятел, да го подсилят с надежда и да го накарат да се радва на обещанието на Божията милост.

Може една душа да е напуснала този свят, без да е поставена близо до светите жители

на небесния свят чрез молитва; тя може да се появи в тази висша сфера като едно навлизане в странна и непозната земя и може да не намери някой духовен „роднина“ в тази горна Сион. Приберете странника; успокойте сиромаша; дайте му място да подслони главата си, и Господ ще гаде на душата, за която вие направите това, едно от най-светлите жилища в имението на Своя Отец.

Душите на праведните ще посрещнат тази душа в светло и радостно общуване. Свети Йоан Златоуст казва: „Ако желяем да облекчим страданията на някой грешник, нека проявим милосърдие в негово име. Въпреки че той е недостоен, Господ ще го утеша и помилва“.

Когато се молим за починалите и проявим милосърдие в тяхно име, необходимо е, братя, да размисляме за нашата собствена смърт, докато все още има време. Ние трябва да се подготвяме всеки момент, така че да не преминем в бъдещия живот на мъчения, свързани с последствията на греха. Без значението колко късо или колко дълго време Господ е определил, че ще живеем на земята, няма съмнение, че целият ни живот е път, водещ до смъртта и до прага на вечността. Няма нищо по-добро или по-ценно за нас, от това да придобием мирен, непорочен, в покаяние, неосрамен и християнски свършек на живота си. Който е живял праведно ще почине в праведност. Този, който е живял с Господа, ще умре с Господа. Този, който ревностно служи на Господа преди смъртта, ще бъде с Господ и след смъртта си. *Където съм аз, там ще бъде и слушателът Ми.* Защото, ако вярваме, че Иисус умря и възкръсна, така и починалите в Иисуса Бог ще приведе заедно с Него.

Превод: архим.
Павел СТЕФАНОВ
www.bogonosci.bg

Академични новини

В новата конферентна зала на СУ „Св. Климент Охридски“ се проведе на 3 февруари конференция на тема „Св. Атанасий, Сердика и късната античност“. Нейни организатори бяха Богословският факултет на СУ, Центърът за изследване на патристичното и византийско наследство на СУ и Гражданското сдружение „Св. Атанасий Велики“.

Поводът бе изпълването на 1690 г. от вдворяването на св. Атанасий Велики на престола на Александрийската катедра. Но истинският мотивационен двигател са дългогодишните усилия на преподаватели от Богословския факултет на СУ и граждани на столицата да се формира традиция в София за почитането на св. Атанасий Велики като един от сердикийските светци.

Свети Атанасий е един от малцината светители, удостоени от съборната Църква да носят наименованието Велики, поради факта, че е основоположник на догмата за Света Троица, а църковното съзнание го определя за „баща на православното богословие“. С целия си светителски живот на архиепiscop той защитил основния православен догмат сред многобройни гонения и изпитания, с вяра и търпеливост, оставяйки пример за епископ. А градът Сердика станал защитник на Защитника на Православиято. На Сердикийския събор през 342 г., в който св. Атанасий взима лично участие, той е оправдан срещу своите обвинители и е възстановен на архиепископската му катедра.

Научна конференция на тема „Св. Атанасий, Сердика и късната античност“

Белградският епископ Поликарп

Академичният форум бе интердисциплинарен, с международно участие. Тематиката му обедини научния интерес на близо 20 научни специалисти от четири факултета на Софийската Алма-матер и от съседна Гърция.

Свои научни проучвания, свързани с делото и личността на св. Атанасий, представиха почти всички академични доайени на Софийския богословски факултет от катедрите „Историческо и систематическо богословие“ и „Библистика“: проф. д-р Александър Омарчевски – декан; проф. д-р Емил Трайчев – ръководител на катедра Библистика; проф. д-р Иван Христов – ръководител на катедра, проф. д-р Иван Желев, доц. д-р Павел Павлов, доц. д-р Димо Пенков, доц. д-р Екатерина Дамянова и доц. д-р Светослав Риболов.

От страна на висшия клир на Българската православна църква официален представител бе Белградският епископ Поликарп. Негово Преосвещенство благослови участниците във форума и го откри, като се включи в него с доклад на историческа тема: „Св. Атанасий – от Никея до Сердика“.

Конференцията продължи през целия ден, разделена на шест сесии, групирани тематично: „Исторически контекст“, „Св. Атанасий и Библията“, „Полемика и теология у св. Атанасий Велики“, „Археологически открития“, „Св. Атанасий и съвременните изследвания“, „Паметта за св. Атанасий във Византия“.

Анула ХРИСТОВА

Академични новини

Проф. А. Омарчевски подчерта, че богословието на св. Атанасий отразява част от споровете в Църквата през IV в. и че ереста на Арий е осъдена аргументирано в „Три слова срещу арианите“ и в Пасхалното му послание от Рим, 341 г., в което го сравнява с Юда Искариот.

Доц. д-р П. Павлов обърна внимание на факта, че двете лични срещи между император Константин и св. Атанасий, извън Никейския събор, имат характер на „срещи на два свята“, но не на призоваване на един в другия, а на разминаване.

Проф. д-р Е. Трайчев посочи, че се навършват 1650 години на Пасхалното послание (367 г.), което става нормативният документ на Църквата, слагащ край на разискванията за книгите на Свещ. Писане. В него св. отец отделя каноничните книги от неканоничните, полага термин „канон“ за новозаветните, посочва и съществуването на трета категория книги – апокрифите, които определя като измислици.

Проф. д-р Ив. Христов очерта някои специфики на богословския език на св. Атанасий. Обрна внимание, че богословието си служи с философския език като с изразно средство и че св. отец е използвал от аргументативните техники на аристотелевата риторика.

Снимки: Весела ИГНАТОВА

АМВОН

Срещата между два духа – бѣдния и световния

„Ето, Той лежи за падане и ставане на мнозина ... и за предмет на противоречия“ (Лука. 2:34).

Благочестиви братя и сестри,
Това пророчество на праведния Симеон Богоприемец е израз на едно велико прозрение в тайната на Богочовека Христос и Неговата историческа мисия в света. Моментът на произнасянето му е дивна и трогателна сцена.

Самият божествен Законодател и Спасител благоволит да изпълни установения религиозен закон, за да ни увери, че това изпълнение на повелите на Закона е изпълнение на светлата Божия воля.

На днешния ден, 2 февруари, когато Младенецът Иисус станал на 40 дни, Неговите родители, според иудейския обичай Го занесли в Йерусалимския храм, за да Го представят пред Господа. По вдъхновение в храма идва и праведният старец Симеон. Това съвсем не е случайно съвпадение, а внушение свише, указание за настъпил чист час за сбъдане на всички Негови обещания!

С устрем към бъдещето взор и жива вяра праведният старец дълго очаквал този велик ден, когато ще види обетования Месия – Христос. Неговият дух постоянно бил буден. В такова свято настроение на своето чисто сърце, по указание от Св. Дух той насочва стъпките си към храма Господен.

И там става нещо дивно, спасително, в изпълнение на Божията воля. За светия старец настъпил очакваният решителен час – часът на неизказано блаженство и утеха. Праведният Симеон трепетно прегърнал в своите старчески обятия Богомладенеца и в религиозен възторг, с взор устрем към Небето, той произнесъл своето последно благодарение – трогателната молитва „Нине отпушаеши“.

В молитвен унес светият Богоприемец изразил и в залеза на своя живот своето вътрешно душевно умирение. Неговият земен път, неговите съкровени копнежи и бяловете намират завършек и изпълнение в срещата му със Спасителя.

И в този благословен час, когато светият старец спокойно могъл вече да си вземе „последно сѣгом“ със света, той в състояние на вътрешно горение произнесъл и първото живо и заветно пророчество за Христос, изразено в думите: „Ето, Той лежи за падане и ставане на мнозина... и за предмет на противоречия“.

Светият старец пръв от човешките прозрял тайната на Богочовека. В неговата душа е преодолано мнимото противоречие относно Личността на Спасителя; разрешени са всички нейни смущения, колебания и съблазни.

Същевременно пред вдъхновения му пророчески взор се разстала картината на бъдещото Христово Царство; картина, характеризираща се не само с чисти възторзи и преклонение, но и с изключително много съблазни и тревоги. Пред неговия вдъхновен взор изплувала срещата между два духа – бѣдния и световния. Авторитетно и убедително светият старец приспособил духа на това бъдещо време към Спасителя със знаменателните слова: „Ето, Той лежи... за предмет на противоречия“.

Благочестиви братя и сестри, пророческото вещание на праведния Симеон се изпълни в историята.

И наистина, от гледна точка на нашата човешка оценка, на нашата земна представа, какво друго освен низ от противоречия бе животът на Христос?

„Ветхий деньми“, Предвечният се явява в образа на невръстен Младенец; Вседържителят бива носен на немощни старчески ръце; Царят на Царете, Необятният бива приеман в обятията на смирения старец; Пър-

восвещеникът по чина Мелхиседек, пълнотата и завършекът на благодатно свещенство бива донесен и представен в храма.

За ограничените люде от „мира сега“ всичко това е непонятно противоречие, камък за препъване.

И наистина... духовният път на Христос и Неговото дело още повече очертават тези противоречия. Богочовекът Христос свърза Своята спасителна мисия за човечеството не с външен блясък, властване и насилие, а с готовност за себежертва, с безпримерно смирение. Христовото благовестие стана за мнозина „камък за препъване“, защото внесе ново схващане за живота, нова преоценка на света.

Христос подготви най-голямата духовна революция в историята.

Той отрече строгите ревнители и изпълнители на Закона. Прие и обнови големи грешници и блудници. От митарите и рибарите създаде вдъхновени и самоотвержени апостоли. От разбойниците направи светци, наследници на Небесното царство.

Измерено със земен, човешки мащаб, това е твърде парадоксално и непонятно. И въпреки това: историческият победен друм на Христовата Църква премина през тъмниците, кладите и амфитеатрите. Изпълни се през вековете пророчеството на св. Симеон.

Но както възторжено и вдълбочено се провиква св. апостол Павел: „Велика е тайната на благочестие!“ – Неизмерима е дълбочината на спасителния Божи Промисъл! Бог, според проникновената философия на св. ап. Павел, избира онова, което е немощно, слабо, за да порази силното, могъщото, самонадеяното. Сам св. ап. Павел в едно от посланията си ни е завещал своята сърдечна изповед: „Когато съм немощен, тогава съм силен“ (2 Кор. 1:10).

В светлината на тази чиста вяра на св. ап. Павел изчезват всички мними противоречия и съблазни спрямо Спасителя и Неговото Евангелие.

Благочестиви братя и сестри,
Но както възторжено и маловърен век все още Личността на Богочовека Христос и проповедта на Неговото Евангелие са предмет на противоречия. В най-добрите случаи, по отношение на Христос, съвременният човек все още стои на кръстопътя на търсенията, съмненията и съблазните.

Христос е Странник в живота на земята, Христовото учение – неразбрано. В човешкото желание то да бъде осъществено в света, то разделя света. (Тоест неразумната напористост за налагане на Христовото учение причинява разделението в света, *бел. ред.*)

Но... човечеството и днес, както и през вековете, отново очаква Христос. Копнее за среща с Него.

Разбира се, за такава спасителна среща ние трябва достойно да се подготвим чрез вътрешно умирение, търпение и духовна чистота.

Спасителят и днес чука на дверите на нашето сърце със същата благодат, както тогава. Господ иска всеки един от нас да се отзове на Неговия божествен зов: „Ето, стоя и чукам“...

Тогава нека да Го приемем за храна на душата си! Да Го носим постоянно в сърцето си!

Подобно на св. Симеон Богоприемец с пламъка на жива вяра и смирено упование нека да се удостоим да видим в Него не камък за препъване, за духовни колебания и противоречия в живота, а пълнота, завършек на всички наши духовни търсения и жадувания; спасение, приготвено за всички народи. Амин!

гр. Сливен, ок. 1942-1944 г.

Ставр. иконом Димитър ЙОРДАНОВ

ИНТЕРВЮ

Снимка: Весела Игнатова

ца в затвора?
- Когато решим да посетим някой затвор, винаги отиваме поне с 3-4 автобуса. Събираме всички лишени от свобода на двора и провеждаме беседа, след което предоставяме на всеки затворник по един пакет (5-6 кг) с различни необходими неща. Навсякъде събеседваме и носим дарове. След преминаването на общата среща обикновено се срещам лично с най-голе-

щия. Как побирате хората, които да освободите?
- Ако има наказание, което може да бъде откупено, ние откупуваме присъдени, така че да може затворникът да се прибере у дома и доколкото е възможно да се погрижи за домашните си. Защото повечето от дребните престъпления са направени от нужда. А според гръцкото законодателство, съдените на 3 г. затвор могат да бъдат от-

тх участват деца до студентския възраст. Децата плащат такса, а тези на затворниците, многодетните и всички в неравностойно положение не се задължават. Имаме семейства с по 15 деца, за които цолодозици се грижим. Безплатни са и за тези, които са от чужбина.
Досега при нас са летували деца от Румъния и Швеция. Около 400 са лагерниците всяка година.

Снимка: Весела Игнатова

С ангела на затворниците архимандрит Гервасий ме запознава един приятел бослосод от съседна Гърция. Гостуваме на гръцкия духовник в основания от него общественик манастир, намиращ се в непосредствена близост до малкото градче Касандра, Северна Гърция. Видимо уморен, той ни приема усмихнат и с внимание дава благословения си, опитвайки се сякаш да прочете намеренията ни.

Вглеждам се в него и разбирам, че не мога да определя възрастта му. Слушам гласа му и усещам заливащо ме спокойствие и сигурност, които изобщо от барбаторнивия му тембър. Поглеждам към очите му и потъвам в ясните сини води, чиято дълбочина не мога да стигна.

Достопенен и мъдър, 85-годишният архимандрит седи на своето място в манастирския андроник и проявява към нас своята блявка и разположение. Обсипан с многобройни ангажменти, той изглежда така сякаш никой не може да го обезлюжи, сякаш е извън времето и пространството.

Бавно и спокойно започва да разказва за началото на своята добротворческа дейност, свързана с лишението от свобода. За признателно, което понавлява след като чува евангелия текст на Месопустна неделя... „странни бях и Ме прибрахте; гол бях, и Ме облякох; болен бях, и Ме посетихте; в тъмнина бях, и Ме сподохихте“ (Мат. 25:36).

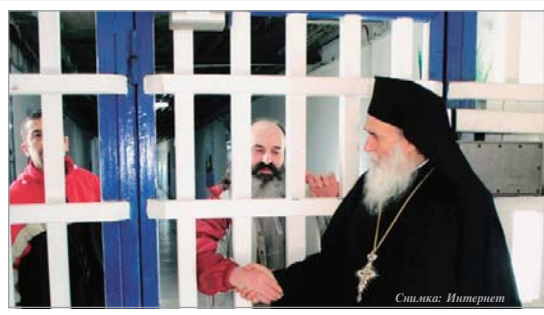
Какво правите там, как протича една Вашия среща?

Снимка: Интернет

Архимандрит Гервасий:

Животът ни е кратък, нека бързаеме да правим добро!

Снимка: Интернет

– Преди колко години започнахте тази дейност, която, както вече знаем, се е превърнала във Вашия мисия?

– Вече близо 40 години обгрижвам затворници, бедни хора и семейства им. През годината посещаваме всички гръцки затвори... Започнах да посещавам затвори в Египет, Албания, България, Йордания, Болиния, Америка, Украйна, Русия, Румъния...

– Какво правите там, как протича една Вашия среща?

– Как избирате къде да отидете?

– Посещаваме всички затвори по списък. След като отбихме затворите в Гърция, започнахме да посещаваме затвори в Египет, Албания, България, Йордания, Болиния, Америка, Украйна, Русия, Румъния...

– Кой Ви помага в тази дейност?

– Учредихме православно сестринство на името на св. Ксения, чиято памет празнуваме на 24 януари. В него се включва 20 сестри, които излизат с нас по седмици, където затворниците работят на полето, а ние достатъчно място за паркиране.

– Какво правите там, как протича една Вашия среща?

– Разбира, че организирате детски лагери. Къде и как са устройени?

– Знаем, че Вие сте освободили всички, които имат дребни престъпления, като плащате тяхната гаран-

купени. Ние се възползваме от това право, като помагаме най-вече на бедните затворници.

– Как избирате къде да отидете?

– Учредихме православно сестринство на името на св. Ксения, чиято памет празнуваме на 24 януари. В него се включва 20 сестри, които излизат с нас по седмици, където затворниците работят на полето, а ние достатъчно място за паркиране.

– Кой Ви помага в тази дейност?

– Учредихме православно сестринство на името на св. Ксения, чиято памет празнуваме на 24 януари. В него се включва 20 сестри, които излизат с нас по седмици, където затворниците работят на полето, а ние достатъчно място за паркиране.

– Какво правите там, как протича една Вашия среща?

– Разбира, че организирате детски лагери. Къде и как са устройени?

– Знаем, че Вие сте освободили всички, които имат дребни престъпления, като плащате тяхната гаран-

– Преди колко години започнахте тази дейност, която, както вече знаем, се е превърнала във Вашия мисия?

– Вече близо 40 години обгрижвам затворници, бедни хора и семейства им. През годината посещаваме всички гръцки затвори... Започнах да посещавам затвори в Египет, Албания, България, Йордания, Болиния, Америка, Украйна, Русия, Румъния...

– Какво правите там, как протича една Вашия среща?

– Разбира, че организирате детски лагери. Къде и как са устройени?

– Знаем, че Вие сте освободили всички, които имат дребни престъпления, като плащате тяхната гаран-

– Преди колко години започнахте тази дейност, която, както вече знаем, се е превърнала във Вашия мисия?

– Вече близо 40 години обгрижвам затворници, бедни хора и семейства им. През годината посещаваме всички гръцки затвори... Започнах да посещавам затвори в Египет, Албания, България, Йордания, Болиния, Америка, Украйна, Русия, Румъния...

– Какво правите там, как протича една Вашия среща?

– Разбира, че организирате детски лагери. Къде и как са устройени?

– Знаем, че Вие сте освободили всички, които имат дребни престъпления, като плащате тяхната гаран-

ти ме обвиняваха – откъде накъде ще посещавам един убиец. Отговорът ми беше чрез Христовата притча за загубилата се овца. На Пасха 2008 г. отидох да го посетя в затвора. Носех му различни книги за вярата. Всички ме разубеждаваха, че е опасен и че няма смисъл. Но аз настоявах и влязох в килията. Намерих го окован неподвижно за леглото е бил в продължение на две години. Дълго беседвахме и накрая го изповядах и причастих, въпреки тежките му престъпления. Пожела отново да дойда при него и през всичките дни, докато бях в Румъния, аз ходех в неговата килия и разговаряхме. Оттогава пази постните дни срида и петък и спазва молитвено правило и църковните празници. Сега вече много се е променил. Има желание да стане монах на Атон...

– Какво си пожелавате?

– Искам да умра или изпълянявайки богослужбени си задължения, или на път за затвора.

– Какво послание бихте отправили към онешиите християни?

– Това което съм приел като девиз: Животът ни е кратък, нека бързаеме да правим добро!...

– Знаем, че срещата с Вас за мнозина се оказва цялостна промяна на живота. Кога от всички Ваши срещи досега е най-оценяемата?

– Посетих един грък, рецидивист, полиний по професия, който излезаваше присъдата си в Трансилвания, Румъния. Само там беше извършил няколко убийства. Много журналисти

– Знаем, че срещата с Вас за мнозина се оказва цялостна промяна на живота. Кога от всички Ваши срещи досега е най-оценяемата?

– Посетих един грък, рецидивист, полиний по професия, който излезаваше присъдата си в Трансилвания, Румъния. Само там беше извършил няколко убийства. Много журналисти

– Знаем, че срещата с Вас за мнозина се оказва цялостна промяна на живота. Кога от всички Ваши срещи досега е най-оценяемата?

– Посетих един грък, рецидивист, полиний по професия, който излезаваше присъдата си в Трансилвания, Румъния. Само там беше извършил няколко убийства. Много журналисти

– Знаем, че срещата с Вас за мнозина се оказва цялостна промяна на живота. Кога от всички Ваши срещи досега е най-оценяемата?

– Посетих един грък, рецидивист, полиний по професия, който излезаваше присъдата си в Трансилвания, Румъния. Само там беше извършил няколко убийства. Много журналисти

– Знаем, че срещата с Вас за мнозина се оказва цялостна промяна на живота. Кога от всички Ваши срещи досега е най-оценяемата?

АМВОН

Добрният отговор

Църквата ни въвежда във времето на Великия пост като в храм. Зашто какво друго е постът, ако не време на усърдно богослужение? Ако си бил подмамнен да обикалиш по улиците на светските помисли и желания, то ето сега идва възможност да се върнеш към достойното за човека поведение. И както храм с богата стенописна програма би те посрещнал с изображение на Страшния съд над вратата, за да си наясно защо влизаш в него, така Църквата е поставила в началото на поста мисълта за този Съд, за да можеш разумно да пристъпиш в дните за подвиг. Ти – изобразеният като изпъшено голо човече. Не знаеш ли, че си такъв? Такъв си!

Ходиш ли често на гробища? На мен ми се налага. Случвало ми се е да прекрамвам почти целия ден в някой от гробищните паркове. Няма как. Понякога има по 2-3 опела с интервал между тях от час и половина. Къде можеш да се денеш през това време? Ако е хубаво времето, сводя до гроба на някой приятел. Чета молитви, мисля си за разни неща или просто се разхождам. Гледам гробове. Едни поддържани, други буренасили, забравени... За почти всички хора, чиято наметница виждам, не знам нищо. Прави са отците, които казват, че хоенето на гробища е много полезно. Размисля за смъртта отрезвяват. Показват на хората истинските приоритети. Свети Василий Велики казал на учения есичник Евул, че

висшата мъдрост се изразява в полнотата на смъртта

Благодарение на тези думи есичникът станал християнин. Избрал живота, размислявайки за смъртта... Когато минавам покрай гробовете на десетки непознати хора, за сетен път се убеждавам, че те не са взели със себе си нищо от земната слава, нищо от телесните удоволствия. Всичко е изгляло. Отминало. Прегърнало се е в пръст. А с душите си са застанали пред Бога. И неминуемо осъзнавам, че също така и мен. Че е просто въпрос на време да изгубиш всичко, което притежаваш на тази земя и да застанеш пред Съдния. Само ти и делата ти. Нищо друго! Затова ти казвам, че си гол. Толкова гол, колкото сам не смееш да се видиш. А на Страшния съд предстои да чуеш вечнота пръсда...

И Кой е Съдния? Той е Всемогъщият Бог, Който сътвори човека от земната пръст. Който обеща на разболелия се от собствената си нагла греховност човешки род да го излекува. И спази обещанието Си. И го излекува, като

се възплъти. И бидейки Господар на всичко, не се погнуся да приеме и образ на раб (Фил. 2:6-7). И ходеше между хората, пълен с благодат и истина. И хората видяха славата Му. Слава като на Единороден от Отца (Йоан. 1:14). Отваряше очите на слепите, за да виждат истината. Лекуваше хромите, за да тичат по пътеките на Божиите заповеди. Възкресяваше мъртвите, за да заживеят те нов живот. Съдията е Този, Който прие заради изгубения човек Кръстна смърт и нечуждани страдания. Този, Който е Пътят и Истината и Животът (Йоан. 14:6), вкусил смърт, за да даде живот на осъдените. И Възкръснал от мъртвите, като по този начин победи обезсмислящата всичко около нас смърт. Победи я не теоретично. Не философски. Не идеологически. А реално. И строчи дверите на ада. И извади заключените там. И ги заведе при Себе Си в Царството Божие, където да се радват с Неговата неизказана радост. И досега излива благодатта Си върху Църквата. И промисля така, че всеки, който поиска да се спаси, да може да го направи. Кой друг имал право да съди човека, ако не Той?

Самият живот е Негов. Той го е подарил на човека. И после пак Той го е изкупил. И след изкуплението пак Той го е поддържал, така че да достигне до вечния живот. Ще кажете: „Защо тогава Съдът е страшен? Та нали този, Който ни съди, е Милосърден? Немислимо милосърден!“ Именно защото Съдът е страшен! Защото злобавта, с която Бог ни възлюби, изисква отговор. Защото ако не си обичал Този, Който толкова много те е обикнал, къде ще се денеш? Изоприрайки се от Христовата любов, ти сам си започнал да посаждаш ада в сърцето си. Сам си станал страшен за себе си. Сам си подготвил за себе си ужаса на вечния огън и незаиспяващи червей – справедливо въздаяние за желанието да живееш без любов. Провъсвеният Съдия само идва да потвърди онова, което сам си си подготвил. „Съдът ще бъде безмилостен за оногаво, който не е показал милост“ (Иак. 2:13).

Направа е мисълта, че и на Съда ще ни се разминат така, както често ни се е разминавало в този живот. Можем да си кажем: „Какво пък толкова? Не съм крал, не съм убивал... Прочет съм цяла Библия, прочет съм всички книги, как би могло да ми се откаже спасение?“ Срещаваше обаче знае всичко, което се случва в сърцето. Дори да се самоубедиш, си си навинен. Дори да откажеш да произнасиш греховесте си, Той пак ще знае всичко. Всяка извивка на сърцето. Всяка мисъл. Всичко, което криеш в тъм-

Проповед за Неделя Месопустна – на Страшния съд (авт. ев. Мат. 25:31-46)

Снимка: икон архимандрит Ануга Христов

ните заключени килери на ума си. И можеш да си дадеш сметка какви артисти сме. Как добре играем на добротелите. А вярата ни не става за нищо... Не е колкото си наивно зрънце, защото ако беше колкото зрънце, щяхме да преместваем планите (Мат. 17:20).

Ето, аз виждам колко грехове има в мен. Чета един акатист на покаянието. И виждам, че всички грехове, споменати в него, са за мен. Акатистът е писан за мен. Знам това, но не се променям. Оставам си същият. Бог ме е волил при страдания хора и съм чувствал Неговото мистично присъствие близо до тях. Тръгвал съм си потресен от домовете на болни хора. И въпреки всичко не съм станал по-добър човек. Продължавам да се харесвам. Да се одобрявам и да си прощавам. Сега, когато четеш тази моя откровение, те питам: „Виж се и ми кажи не си ли като мен?“ Защото аз трепера при мисълта за Съда. Къде ще се дение Илмермет, изгирал всички „добротелни“ роли, когато най-послед писата свърши и бляда разкрит?

Ако чувстваш същото, то знай, че постът е за нас. Ето, Съдията като. Но все още не са да ни съди. Поминиш ли какво чете свещеникът преди да те изповядва: „Ето, чедо, Христос стое невидимо да приеме Изповедта ти...“ Всички тези неща, зад които се крием, могат да изчезнат само чрез една съзвездя. Чрез една дума. Чрез едно споменаване. Само да е откровено.

Св. Игнатий Бранчанинов ни учи да различаваме „добротелителите“ на падналото естество от евангелските добротелите. Едините са заразени от гордост, тщеславие, самолубие, а другите имат за свой център Христос и Неговата правда. Вехтите „добротелител“ не спазват, но ние (но аз) често нямаме дори и тях. Кажете ми различават ли се нашите постышки от есичностите? Светият ли делата ни така, че като ги гледат хората да прославят нашия Отец Небесен? (Мат. 5:16) Така, както станало съвети Велики Велики и споменатия учен Евул... Отговорът е болезнен. В нас има гордост, характерна за този свят. Един се гордее с парите си, други с дребните си, трети с ума си. И ние се гордеем с тези неща, а също и с благочестивостта си. Гордеем се също и с това, че знаем много за Смирения Христос. Вярно ли е? Промислитолино е, че денте преди Неделя Месопустна е Задлушица. Минаваш по алеите на гробищата. Полапкваш за някой близък. Въздишаш за някой не много познат. И се отпуснаш. На такава място няма пред кого да се покажеш.

Они, който сам осъжда себе си, може да намери отпаване в Съгуната

Покаянието, към което те призовава постът, не е болка. То е радост. Завоето ти вдъхва надежда, че чрез него можеш да дадеш добър отговор на Страшния съд.

В крайна сметка, нали това казваме в ектенцията: „Християнски, безболезнен, неспасена, мирна кончина на нашия живот и добър отговор на Страшния Христос съвот от Господа да промиш“.

Свещ. Владимир ДИЧЕВ

СИНАКСАР

ДЕТСТВО

Свети Йоан, в света – Янис Помер, е роден на 6 януари 1876 г., в семейството на благочестив православен християнин от Латвия. Неговият пращадък бил един от първите латвийци, приели Православието. В детството си Йоан, заедно с родителите си, поемал теготите на селския труд.

Момчето се отличавало със своята разсъдителност и стремеж към изучаване на Божието слово. През 1887 г. го записали да учи в духовното училище в Рига, което Йоан завършил през 1891 г. и постъпил в семинарията в същия град. От 1900 г. до 1904 г. той се обучавал в Киевската духовна академия, завършил с отличие и станал кандидат на богословските науки.

МОНАШЕСТВО

Именно там, по наставлението на праведния Йоан Кронщадски, през 1903 г. той приел монашество и в същата година бил ръкоположен за йеродякон, а на следваща – за йеромонах. През годините след това Йоан се издвигал като изключително талантлив педагог, заемайки различни длъжности в духовни учебни заведения.

През 1912 г. архим. Йоан бил ръкоположен за епископ на Слуцк, викарий в Минската епархия. Само че св. Йоан така и не се задържал за дълго време на едно и също място: още през същата година го преместили в Одеса, а след това го назначили в Таганрог, в новооткритата катедрална в Екатеринбургска епархия, където служил като епископ на Таганрог и Приазовието. Тук владиката станал обект на лъжливи обвинения, вследствие на което го наказали с лишаване от свобода. Народът обаче вече бил успял да обикне своя архипастир и затова се възпротивил на вършещите беззаконие: в литийно шествие хората се събрали пред вратите на затвора, настоявайки за освобождаването на епископа. Гонителите не издържали на подобен натиск и освободили владика Йоан от плен, след което той, съпроводен от паството, се отправил към катедралния храм и там отслужил благодарствен молебен.

АРХИЕРЕЙСКО СЛУЖЕНИЕ

През 1917 г. патриарх Тихон назначил св. Йоан за епископ Старицки, викарий на Тверска епархия. По това време епархията била обхваната от църковни размирици, но с Божията помощ не след дълго св. Йоан успял да въведе ред и нормален църковен живот.

От април 1918 г. той поел служението на епископ (впоследствие – на архиепископ) Пензенски и Сарански. Тук му се наложило да поведе борба срещу едно от първите неканонически формирования от обновленчески тип, ползващо се с подкрепата на болшевиките и полагащо усилия да унищожи благоприятната жизнена среда в поверената на владика Йоан епархия. Обновленците превзели централния катедрален храм в епархията на Пенза и всички големи храмове. (Обновленческият разкол е пряко свързан с установяването на комунизма в бившата СССР. Под натиска на болшевиките той започнал през 1922 г. в опита да се създаде

Житие на священикомъченик Йоан (Помер), архиепископ на Рига и Латвия (1876-1934)

нова „демократична“ Църква с цел подчиняване на съветската власт. Към края на с.г. обновленците овладели две трети от действащите храмове в страната. Московската патриаршия била поставена извън закона, а нейният патриарх Тихон – в затвора, *бел. ред.*)

Още с пристигането си в епархията архипастирът бил посрещнат от вярващите с любов. За да предотврати атаките срещу него, го настанили в един селски мъжки манастир. Владиката с вдъхновени проповеди се обръщал към колебаещите се във вярата и успявал да ги убеди да поемат по пътя на следовници на Христа и на истинната Църква. Още с първите свои богослужения той спечелил сърцата на голяма част от вярващите в епархията. Болшевишката власт се отнесла към новия архиерей крайно враждебно: в помещението, обитавани от св. Йоан, бил извършен щателен обиск, него самия подлагали на разпити, но така и не успели да намерят причина за преследване.

Тогава епископите на държавната власт – обновленците, в заговор с членове на службите за сигурност, намислили да убият архиепископа. Във вечерните часове на четвъртъка от Светлата седмица, в манастира, където живеел владиката, нахлули двама представители на службите. Те разбили вратата и единият от нападателите се прицелил от упор в стоящия наред килията мъченик. Само че точно тогава един монах, скрит непосредствено зад вратата на килията, успял да удари стрелящия през ръката и куршумът попаднал в крака на владиката, което му причинило само неволяна рана. Разбирайки за покушението над своя пастир, монасите веднага вдигнали тревога. В килията се втурнали работници с желанието да убият на място нападателите, направили опит да отнемат живота на владиката. Единствено намесата на самия епископ ги спасила от сигурна смърт.

Но болшевиките така и не се отказали от намерението си за саморазправа с архипастира. И така, през май 1918 г. те открили артилерийски огън по манастира, в който се намирал св. Йоан, при което в килията, разположена в съседство с тази на архиепископа, попаднали няколко шрапнела от стрелбата, но за щастие, не му навредили. През септември 1918 г. в килията и канцеларията на владиката извършили щателен обиск, но това отново не донесло никакъв резултат, а самият владика бил отведен в държавното следствие на очна ставка. В храмовете из епархията започнали да служат панихиди за „новопреставления“ архиепископ Йоан, но болшевиките и този път го освободили.

В деня на Отсичане главата на св. Йоан Предтеча разколниците направили опит да завладеят Петропавловския храм. Владиката вдъхновил народа да излезе в защита на храма, поради което бил арестуван, изпратен в затвора и осъден на смърт. Само че народът извил твърдо и решително желание за освобождаване на архипастира, вследствие на което точно преди изпълнение на предвиденото наказание св. Йоан получил известие, че го освобождават.

По-нататък продължили да подлагат владиката на немалко изпитания: направили опит да му наложат военна служба; забранили му да посещава енориите без специално разрешение на властта; усилли гоненията срещу него и в крайна сметка отново арестували архиепископа и го отвели в Москва. Но отново не успели да съберат достатъчно доказателства за негова вина, поради което през март 1920 г. бил оправдан.

Патриархът назначил излезлия от затвора светител за архиепископ на Рига и Митава. Така през 1921 г. владиката Йоан встъпил в управление на епархията. С негово съдействие Латвийската църква се сдобила с широка автономност, без да напуска юрисдикцията на Руската църква – официално решение за това било из-

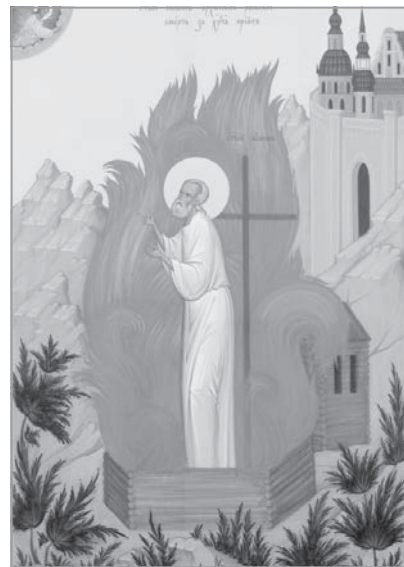
дадено на 21 юни 1921 г. от самия патриарх Тихон, членовете на Синода и Висшия църковен съвет.

Народът поддържал своя архипастир и нееднократно го предлагал за депутат на латвийския парламент. В качеството си на депутат владиката бил принуден да претърпи многобройни унижения, оскърбления и дори побои заради своето свидетелство за Истината, но това бил единственият начин да брани светата Църква.

Владиката Йоан се ползвал с голяма почит сред православните вярващи – както латвийци, така и руснаци. В периода 1926-1931 г. те го избрали за заместник-председател на латвийския парламент, където активно защитавал интересите на Православната църква и нерядко влизал в открити конфликти с представителите на лявата власт. През 1926 г. светителят съдействал за приемането на Закон за юридическия статут на Православната църква в Латвия, според който тя получила правото за „свободно и открито реализиране в живота“ на принципите на православното вероучение. Освен това архиепископът решително се застъпвал в защита на интересите на руското население в Латвия. С негово участие били приети закони, регламентиращи откриването на руски учебни заведения, а руските училища за основно и гимназиално образование започнали да получават финансова подкрепа от фонда на културното министерство.

МЪЧЕНИЧЕСТВО

Тези неуморни и непосилни негови трудове довели до влошаване на здравословното му състояние. Под тежестта на различни заболявания св. Йоан бил принуден да се пренесе в епископската резиденция в Кишо-зер. Там през нощта на 11 срещу 12 октомври 1934 г.

той бил убит. Завързали го за свалена от пантите врата и го подложили на ужасни изтезания. Подпалили огън под краката му, простреляли цялото му тяло и още жив, шелят лумнал в пламъци.

През 2003 г. се извършило пренасянето на нетленните мощи на священикомъченик Йоан от храма „Покров Богородичен“, към Покровския гробищен парк на Рига, в катедралния храм „Рождество Христово“.

Подготви:
Анжела ПЕТРОВА

ДУШЕПОЛЕЗНИ ПОУЧЕНИЯ

Св. свецлик Йоан (Помер), архиепископ Рижки и на цяла Латвия

Неимоверно щеше да спечели нашият Вътрешен живот, нашият Вътрешен човек, във Време на скърби и изпитания, ако бихме се подчинявали на отческия Вид на Господа, Който ни казва, обичайки ни, ако ние търпеливо бихме оставяли да узряят плодовете на нашето жизнено кръстно дърво.

Нашият Външен човек тлее, и рано или късно последните остатъци от него биват погребани в лоното на земята. И нашият Външен човек се разпада постепенно под действието на бурите и гържовите, на живота и времето. И без извънредно нещастните обстоятелства, когато главата ни побелява за една нощ, и без изнуриящата болест, която те обръща в образа на скелет, няма старост и в дълбока старост постоянно ти се напомня: от земя си взет и в земя ще се върнеш. И без всичко това истинността на изречението: Външият човек тлее (срв. Кор. 4:16) – за всеки от нас е очевидна. Малкият кръст, ежедневните грижи, и самият живот постепенно поглъщат нашето външно съществуване.

Но когато всичко това се случва, всичко подобно на пронизващ студен полъх на вятър към своята душа пристъпва скръзното настроение на

Когато външият ни човек тлее, вътрешният оживява

унието, тогава погрешно делата си така, че да имаш право да кажеш: ако външият ни човек тлее – вътрешният ни човек се обновява. В това се състои горчивият плод на житийския кръст и този плод може да узрее в душата ти така, както е узрял и във великата душа на св. ап. Павел.

Познат ли ти е този плод, ще те запитам. Знаеш ли го този плод? Смяш ли за това да запитам? Господ те е подложил на изпитанието да си на огъра на болестта, на ръба на гроба, ето ти тези бавни и тихи, тези безсънни нощи, които е трябвало да ти послужат за осъзнаване за в бъдеще, за обновяване и усъвършенстване на вътрешния ти човек.

Господ те довежда към отворения гроб, където ти отпущаш скъпото за теб съществуване, но от ръба на отворения гроб Господ е имал предвид да ти покаже отворените небеса и чрез горчивата за теб разлъка да приведе вярващата ти душа към мисълта, към увереността за бъдещата блажена среща в Царството на Отца.

На теб, бедняко, Гос-

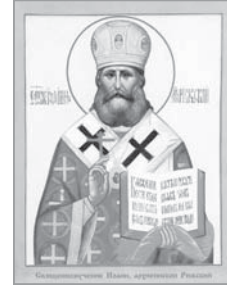
под е изпратил в дома неприятен гост – нуждата с грижите, тежкия труд, но и на дъното на тази горчива чаша има златно зърно, на което е начертано „Верен е Господ“: твоите грижи за прехраната, за насъщия хляб, постепенно и прежевременно изтощаващи външния ти човек, трябва да обновят вътрешния ти човек, побуждайки го към всекидневна молитва, към трудолюбие, към сериозност, покорност на Волята Божия и към упование на нея.

Тебе, боаташо, Господ е предпазил с някои неочаквани загуби на блага и имоти. Това е отческото указание към вътрешния ти човек: събирай си скръвница на небесата, дето ни молец, ни ръжда ги яде, и дето крадци не подкопават и не крадат. На теб, лекомислени сине на своя век, Господ изпраща нещастен случай, за да те отведе от пътя на суетата и да те доведе на пътя на мира, и да ти каже: „Стани различен, стани нов и по-добър“.

На теб, горделивце, Господ е отредил да изпаднеш в позор пред цяла свят, за да смириш гордостта си, за да разполо-

жиш себе си към покаяние и безпознание и по този начин да те приведе към Този, Който единствен е силен да те погрее в своята слабост, към Христа Господа, Спасителя твоя.

Щастлив е онзи, който може да каже, гледайки към преживяното време: *макар и много да съм изубил за външия човек в този живот, но с цената на тези загуби аз много придобих за вътрешния човек, изубих за времето, придобих за вечността.* Блажен е този, който при свършека на деня, седмицата, годината, може да каже: *към гроба се приближих, но към небето – още повече.* О, ако можеше това да се осъществи и за нас, тогава бягайте вие, години, и отнесете със себе си всичко мое преходно: и румените бузи, и черните къдрици, лъстовите житийски сънница, аз нямам намерение да тъгувам и плача за вас. Тогава ела по-скоро при мен, любезен на сърцето кръсте, и премажи с тежестта си всичко безбожно, което е останало у мен: самомнение, егоизъм, мирските наклонности, пътските привързаности. Аз няма да роптая за тяхната за-

зуба, защото знам, че когато нашият Външен човек тлее, Вътрешният оживява.

Не само апостолът, претърпяващ тъмницата и оковите, и смъртта за Евангелието, не само войнът, принасящ живота си на олтара на Родината, не само мъжественният човек, който се хвърля в огън и вода за това да спаси своя ближн, имат право и част в областта на утешенията на кръстната любов. Не и обичащата майка, хранеща чедото си от самото му раждане; и бащата, трудещ се с пот на челото за това, да даде възможност на своите да просъществуват в тежка година; и върният наставник, жертвайки своите сили и време за блага на юношеството и обществото; и учените – в името на на-

уката и щастието на човечеството, разхищайки силите си; и филантропът, принасящ и себе си, и всичко свое за идеята на състраданието; и чиновникът, служещ на гържавата не заради заплатата си, а за блага на и; и сестрите на милосърдието в името на Христа, дишащи заразен въздух в болниците – всички те и всеки от тях се явяват служители на висшата идея за любов. Днешното време дава особено много примери за трогателно и плодотворно кръстносене.

Ако в нашето сърце се намери поне слабо отражение на това самосъзнание на кръстносенеца, тогава спокойно бихме носили кръста на своя дълг и свързанието с това нещастие на тези дни, черпейки за себе си утешение, че и ние служим за блага на света и човечеството.

Когато кръстът на твоите страдания ти се стори непоносимо тежък и силите ти започнат да те предават, духът ти да пада, сложи тогава в егнотото блюдо на възните кръста си, на другото – вечния Венец на славата, приотвен за кръстносците, и ти ще разбереш колко е нищожна тежестта на временните страдания в сравнение с величестно на наградно блаженство.

Пенза. 18 април 1918 г.
Превод: Мария ИЛИЕВА

Свещеномъченик архиепископ Йоан (Помер) в течение на няколко години е поддържал кореспонденция със софийския светител Серафим (Соболев), архиепископ Богучарски. Подобно на него, той също е оставил в наследство духовни наставления, записани от негови духовни чед. Публикуваме няколко от наставленията за първи път в превод на български език – бел. ред.

Защо е опасен пътят на контролистите

Когато човек върви по пътя на нравствените компромиси, постепенно опустошава душата си и престава да чувства кога е несправедлив към другия. Затова пък остро усеща всяка несправедливост на другите към себе си.

Средство срещу раздразнителност

Един от белезите на любовта е, че тя „не се сърди“ (1 Кор. 13:5). В основата на избухливостта и раздразнителността лежат злобата, ненавистта, гордостта, жестокостта и несправедливостта. Какво самообладание е необходимо, каква трезвост и бдителност! В човешката душа има мощно средство за преодоляване на самолюбие, избухливостта и раздразнителността. То е благоговейната вяра в Божията близост. „Близко е Господ“ (Пс. 33:19).

Не се учудвайте на силата на беззаконието

Тези, които се учудват на временната сила на беззаконието, трябва да престанат да го правят и да приемат Христовите слова, че Той ще бъде последният Победител над всичко. Духът на „Вавилон“ се опитва да завладее цялото човечество. Само с Името Христово можем да се защитим от това зло. Само в Христовата истина

Наставления на свещеномъченик Йоан (Помер)

човек може да забележи своята лъжа и лъжата на окръжаващия го свят.

Трябва да се вгледаме дълбоко в себе си

Човек трябва да се научи да се вглежда дълбоко в самия себе си. Само тази личност, която осъзнава дълбочината на своята човешка същност, може да се противопостави на разварянето в колективизма, който убива душата.

Нищо не е случайно

В света няма и капчица случайност. Всичко е промислено, всичко е чудно.

Нищо в живота не е напразно. В него съществува мъдростта на живия Божи Промисъл. Той открива на човека понякога не само неизбежното, но и възможно, а също и зависещото от самия човек, от неговите нравствени пътища.

Истинската вяра и трудностите

Човек трябва да приема и трудностите, за да стане истински вярващ. Да вярваш в Бога само в условията на житейски удобства и да отпаднеш през останалото време – това е неукрепнала вяра. А да вярваш така, че непрестанно да виждаш Божия Промисъл, Божията

грижа за теб и останалите хора – в радостните и в тъжните моменти – това е истинска вяра и разбиране на Божияте пътища.

Не само страдание

Кръстът не е само страдание, но и въздигане над страданиято.

Най-тежкото престъпление

Най-тежкото престъпление против любовта се извършва не в областта на плътта, а на духа.

Зависи от отношението

Всичко, което ни се праща, може или да ни приближи към Бога, или да ни отдалечи от Него, в зависимост от нашето собствено отношение към изпратеното ни.

Никога не сме сами

Близък си Ти, Господи! Той ни е толкова близък, че чува всеки наш шепот; всяка наша въздишка е забелязана от Него. Небесният Отец ни съчувства и очаква тази минута, когато ще ни намери готови да приемем Неговата помощ.

Безунието

Не трябва да се предаваме на унието, като знаем, че всяка земна мъка не е над силите ни да я понесем, защото „стига ни Неговата благодат във всяко време“.

Две несправедливости

Има две божествени „несправедливости“: страданията на праведниците в този свят и Божията милост към грешниците.

Превод: Милена ХРИСТОВА

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

Свети Харалампий Чудотворец

ТРОПАР

Като избран стълб на Христовата Църква и незагасващ светилик на цялата вселена, премъдри Харалампие, ти възсия над света с мъченията си, разруши идолския мрак, блажени, и с това стана застъпник пред Христа. Моли се да се спасят нашите души.

КОНДАК

Преподобен в благодатта на священството, славни, светло си украсил Църквата с божественни страдания, които доблестно си приел за Христа, радвайки се, Харалампие, честни всемирни светилик, осияващ краищата на вселената като непобедим.

Последното мъчение на свети Харалампий

По пътя за изпълняването на окончателната присъда – горене в огън и посичане с меч, светецът, като влачел разранените си и уморени старчески крака, се моел на Господа с песнопенията от Псалтира, който знаел наизуст, и най-вече с думите на псалом 100: „Милост и съд ще възпявам; Тебе, Господи, ще пея...“

Когато бил в огъня, вдигнал очи към небето и се помолил така:

– Благодаря Ти, Господи, за това, че Ти си милостив и човеколюбив. Ти,

Всемогъщият Боже, поразяваш нашия отколешен враг – дявола. Ти срази и ада, за да освободиш от смъртта човешкия род. Спомни си за мен, Господи, в Твоето царство.

Тогава се случило и следното чудно събитие. Небесата се разтворили в един миг, явил се Христос с множество ангели, приближил се до него и му заговорил:

– Ела, обични и възлюбени ми Харалампие, кой-то толкова много пострада заради Моето име. Поискай от Мен каквото и да е и аз ще чуя твоята

молитва.

– Стига ми, че се удостоих – отвърнал мъченикът – да видя страшната слава на Твоето присъствие; това е велика милост към мен, нищо жни.

Но тъй като в Твоята благодат, Господи, ми повеляваш да поискам нещо от Теб, то моля Те да ми сторши следното:

В което и място да се намери частица от моите мощи и в която и страна да се чества споменът за моето мъченичество, там никога да няма ни глад, ни епидемия, която да отнема без време човешки живот. Нито лукави човещи, които да увреждат плодовете, но на това място да се въздари крепък мир, спасение за душите и телесно изцеление. Да бъде изобилие от жито, вино, елей, добитък и други полезни неща.

Подай здрави волове и рогат добитък на човещите, за да обработват своята земя и да прославят Твоето име. Прости ми, Господи, моите грехове, като благ и човеколюбив.

– Да бъде, верни ми рабе, според волята ти! – изрекъл Господ и веднага се изгубил в небесата.

След това светецът предал веднага святата си душа мирно на Господа, оше преди палачът да успее да му отреже главата. Бог не пожелал повече да бъде измъчван светият архипастир.

Чудотворните св. мощи

Нетленното тяло на светена взела блажена Галина. Умила го и помазала със скъпо миро и аромати, а после го положила в златна рака. Оттам насетне верните в своята почит към свещеномъченика с благоговение разделили тялото му и го разпръснали навсякъде, където имало православни християни. Защото неговите мощи прогонват всяка мъка и болест от тези, които с вяра и молитва пристъпят към него.

И днес съществуват много храмове и манастири, в които се съхраняват частици от нетленните му св. мощи. Светата му честна глава се намира в манастира „Св. Стефан“ на Метеора, където извършва чудеса. Манастирът периодично издава и листовки с извършените чудеса. *orthodoxostypos.gr*

Нетленната благославяща лява длан на свещеномъченика се пази в манастира „Голямата пещера“ в Калаврита, Западна Гърция

Молитва към свещеномъченик Харалампий

О, свещена и многострадална глава, добри пастирю на словесните Христови овци, свещеномъчениче Христов Харалампие! Магназийска похвало и вселенска славо, Всемирни светилниче и Велики наши застъпниче и помощниче в скърби, беда и всякакви нужди! Чуи нас, грешните, които прибъгваме към теб и ти се молим, и ни избави от всякакви зли нападения. Защото заради многото твои тежки страдания и заради търпението си ти си приел от Бога благодат и голяма сила да ни помагаш навсякъде и на Всички нас, и най-много на онези, които почитат паметта ти с бдения, песнослова и усърдни молитви.

Такава благодат ти даде, свещеномъчениче Христов, являват ти се Господ, Царят на славата, по твоята усилна молитва. Когато те осъдиха на посичане с меч, ти си чул онзи най-желан и пресладък глас, който ти казваше: „Доиди, Харалампие, друже Мой, който претърпя заради името Ми много мъки, и моли от Мен каквото поискаш, и аз ще ти го дам“.

Ти, Велики светилниче, си се обърнал към Христа Бога с думите: „Господи мой, Велико е за мене това дарование от Тебе, Светлина невячерна. Ако е угодна на Твоето Величие, моля Те, благоволи да ми даруваш сега тази Своя милост: там, където ще бъдат положени мощите ми и ще се почитат паметта и страданията ми, да няма на това място нито глад, нито мор, нито тлетворен въздух, който погубва плодовете, но да има на онова място прегу Всичко мир, телесно зрабе и душевно спасение, изобилие на пищенца, вино и елей, и умножаване на добитъка, и всичко, каквото е потребно на човека“.

Ти пак, угодниче Христов, Харалампие многострадалниче, си чул Господния глас, който ти казваше: „Да бъде според молитвата ти, преславни Мой Войне“. И след тези думи си предал на Господа душата си без посичане с меч, и тя е последвала Христа с голяма слава, посрещната и съпроводена от Ангел до престола на Господа с Велика радост. И така си приел Венеца на славата от божествената Му ръка Ведно с лика на светимите, които вечно славят пресветото име на Господа.

Там, като пребивава в небесна слава, погледни, Божий угодниче, и към нас, грешните, които ти се молим и ни спомени прег Господа, да ни дарува Великата Си милост навеки. Амин.

В метоха на Иверския манастир „Пресвета Богородица Вратарница (Портаитиса)“ – Корнофоля, Еврос, се пази нетленният десен крак на св. Харалампий

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ за 2017 г.

1 година	30,00 лв.
6 месеца	15,00 лв.
3 месеца	7,50 лв.
ед. цена	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христов

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Тончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синадално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.